

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ОК.06 ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

Галузь знань	<u>02 Культура і мистецтво</u>
Спеціальність	<u>022 Дизайн</u>
Назва освітньої програми	<u>Дизайн</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерським) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент, менеджер-економіст Іванова Оксана Станіславівна	+380672586884	okmegalodon2021@ukr.net

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Філософія мистецтва» є обов'язковою дисципліною циклу загальної підготовки і є невід'ємною частиною загальнокультурного, професійного, соціального та особистісного розвитку здобувача вищої освіти. Філософія – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних, загальноосвітніх, фундаментальних та прикладних дисциплін. Значною мірою саме завдяки їй стає можливий вихід свідомості здобувача за межі вузькопрофесійної підготовки та орієнтація на загальнолюдські цінності.

Курс «Філософія мистецтва» охоплює собою як основні періоди історичного розвитку світової філософської думки, так і теоретичну проблематику основних розділів філософського знання. Окремою темою виділяється українська філософська думка, вивчення якої дає змогу ознайомитись з особливостями українського типу мислення та його зв'язку із мистецтвом.

Лекційний курс передбачає знайомство з основними поняттями, підходами та напрямками розвитку філософії мистецтва в минулому і сучасності. Акцент робиться на зв'язку мистецтва з історичними контекстами його функціонування (технології, соціальні диференціації, культурні моделі).

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія мистецтва» є підготовка здобувачів до самостійного, критичного аналізу візуальних комунікацій; засвоєння ними комплексної проблематики філософії мистецтва, головних концепцій та підходів мистецтвознавства, усвідомлення ідеї єдності світового культурно-мистецького процесу і, водночас, різноманітності його форм, формування у здобувачів культурно-філософського мислення, здатності до розуміння і інтерпретації сучасних мистецьких процесів і явищ; спрямування здобувачів до оформлення власної світоглядної позиції та оволодіння методологією мислення та діяльності.

Завдання дисципліни полягають в ознайомленні здобувачів з основними критеріями сприйняття візуального середовища, розумінні механізму аналізу дизайнерської практики в сфері візуальних комунікацій, мови візуальної комунікації; осмислення предмету філософії мистецтва, її статусу в системі сучасної науки, розуміння ролі філософії у формуванні і розвитку творчого мислення; розкриття сутності і значення основних напрямків розвитку філософської думки, ознайомлення з історичними віхами зарубіжної та вітчизняної філософії, взаємозв'язком їх ідей і концепцій; засвоєння основних понять, принципів, категорій і функцій філософії, формування вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя; створення належної теоретичної основи для вільного світоглядного самовизначення сучасного фахівця; систематизувати уявлення про особливості становлення та розвитку філософських концепцій мистецтва.

2.. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

У процесі реалізації програми дисципліни «Філософія мистецтва» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 3. Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв.

Навчальна дисципліна «Філософія мистецтва» забезпечує досягнення **результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 2. Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми.

ПРН 6. Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.

ПРН 11. Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.

ПРН 19. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у дизайнерську практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання.

- Знати предмет філософії мистецтва, роль філософії та мистецтва в розвитку людської культури, основні функції філософії, філософську термінологію в рамках вивченого матеріалу дисципліни Філософія мистецтва;

- Зміст основних розділів філософії (онтології, гносеології, аксіології, соціальної філософії, філософської антропології, історії філософії) та їх взаємозв'язок мистецтвом як формою суспільної свідомості;
- Наукову, філософську та релігійну картину світу, їх фундаментальні поняття та принципи;
- Різноманітність форм людського знання, співвідношення знання і віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному суспільстві;
- Основні етапи розвитку світової філософської думки у взаємозв'язку з мистецтвом, найважливіші школи та основні філософські вчення.

Розуміння.

- Загальних чинників культурологічного та філософського характеру, які безпосередньо вплинули на мистецьку діяльність та її розуміння людиною та суспільством;
- Основних філософських проблем (буття, свідомість, цінність, матерія, людина, суспільство, природа, практика, свобода, пізнання) та специфіку їх трактування в різних філософських школах;
- Взаємозв'язку та взаємовідношення духовного і тілесного, біологічного і соціального начала в людині, умов формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;
- Особливостей сучасної філософії, її плюралізм, основні способи осмислення епохи технічного розвитку та існування людини в природі;
- Взаємозв'язку мистецької діяльності з іншими сферами діяльності людини у суспільстві.

Вміння.

- Застосовувати понятійний апарат філософії для аналізу мистецької діяльності;
- Аналізувати основоположні ідеї «філософії мистецтва»;
- Продемонструвати свою обізнаність з основними методологічними змінами, що відбулися протягом класичного, не-класичного та пост-некласичного етапів розвитку гуманітарного знання і їх впливом на проблематику «філософії мистецтва»;
- Мислити на теоретичному рівні, володіти методами пізнання та творчої діяльності;
- Творчо, критично осмислювати явища і процеси навколишньої дійсності, конструктивно і аргументовано відстоювати та захищати власні світоглядні переконання, життєву і громадянську позицію;
- Практично застосовувати отримані знання для вирішення професійних завдань, розробки соціальних, мистецьких та інших проектів, організації відношень між людьми;
- Вести діалог та полілог як засоби вирішення сучасних соціальних, етичних, екологічних та інших проблем;
- Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	28	28	64	1	2	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Філософія як форма духовно-практичного та інтелектуального осягнення світу. Завдання філософії мистецтва. Мистецтво як форма відображення дійсності. Поняття мистецтво та його еволюція. Проблема людини та її світогляду у філософії та мистецтві.	17	4	4	-	-	9						
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу. Релігійно філософська основа мистецтва Сходу	17	4	4	-	-	9						
Тема 3. Основні періоди розвитку західно-європейської філософії та місце мистецтва у ній.	17	4	4	-	-	9						
Тема 4. Українська філософська думка про природу та сутність мистецтва. Філософія мистецтва в Одеській області.	17	4	4	-	-	9						
Тема 5. Основні розділи філософського знання та їх взаємозв'язок з мистецтвом.	17	4	4	-	-	9						
Тема 6. Людина та її світогляд у філософії та мистецтві.	17	4	4	-	-	9						
Тема 7. Філософський аналіз суспільства. Традиція та інновація в мистецтві.	18	4	4	-	-	10						
Разом за модулем 1	120	28	28	-	-	64						
Усього годин	120	28	28	-	-	64						

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Дисципліна «Філософія мистецтва» забезпечена навчально-методичним матеріалом за темами для виконання практичної та самостійної роботи, методичними рекомендаціями до виконання завдань, рекомендованою (основною і додатковою) літературою, зокрема в електронному вигляді, розроблені критерії оцінювання. Освітній процес відбувається в аудиторіях, що забезпечені доступом до Інтернет-мережі з використанням сучасного інформаційно-комунікаційного обладнання (комп'ютери, мультимедійна дошка, проектор), інформаційних систем (веб-сайт університету, он-лайн сервіс і ресурси бібліотечних каталогів, репозитарій).

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	<p>Тема 1. Філософія як форма духовно-практичного та інтелектуального осягнення світу Тема семінару. Співвідношення філософії, науки, релігії. Філософія і мистецтво</p> <p>1. Які існують думки щодо відношення між філософією і наукою? 1.1. Що таке сциєнтизм? 1.2. Якою є точка зору антисциєнтистів? 1.3. Як можна визначити, що таке наука? 1.4. Яка Ваша думка відносно співвідношення філософії та науки? 2. Філософія і релігія. 2.1. В чому особливість релігійного погляду на світ? 2.2. Що зближує філософію і релігію? 2.3. Яка різниця у релігійному та філософському осягненні світу? 3. Філософія і мистецтво. 3.1. Що таке мистецтво? 3.2. Що дає людині мистецтво? 3.3. Яка роль мистецтва в суспільстві? 3.4. Мистецтво як форма відображення дійсності. 3.5. Що спільного між філософією та мистецтвом? 3.6. Чим відрізняється мистецтво від філософії? 3.7. Поняття мистецтво та його еволюція. Проблема людини та її світогляду у філософії та мистецтві.</p>	4
2	<p>Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу Тема семінару. Філософія стародавньої Індії. Буддизм</p> <p>1. Коротко розкажіть про життя Будди. 2. Які були причини появи буддизму у Стародавній Індії? 3. Яку назву та зміст має головний буддистський текст? 4. Що таке «серединний шлях» у буддизмі? 5. Які існують основні напрямки в буддизмі? Чим вони відрізняються? 6. Які головні положення вчення Будди? 7. В чому головний сенс етики буддизму? 8. Філософія в мистецтві Стародавнього Сходу.</p>	4

3	<p>Тема 3. Основні періоди розвитку західно-європейської філософії Тема семінару. Класичний період античної філософії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософські та мистецькі ідеї античності. 2. Що таке соціально-антропологічний поворот в античній філософії ? 3. Хто такі софісти? Основні представники цього філософського напрямку. 4. Основні положення вчення софістів. 5. Розкажіть про життя Сократа. 6. В чому різниця між вченням софістів і філософією Сократа? 7. В чому сутність платонівського вчення про ідеї? 8. Що говорить вчення Платона про людину? 9. Основні положення соціального вчення Платона. 10. Основні положення метафізики Аристотеля. 11. Соціальне вчення Аристотеля. 12. Поняття «гармонія» в Античній естетиці. 	4
4	<p>Тема 4. Філософська думка в Україні Тема семінару. Філософські ідеї Г. С. Сковороди.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коротка біографія Г. С. Сковороди. 2. Як Г.С. Сковорода розуміє філософію? 3. Вчення Г. С. Сковороди про три світи (макрокосмос, мікрокосмос і символічний світ Біблії). 4. Вчення про дві натури (зовнішню і внутрішню). 5. Чим відрізняється традиційне церковне трактування Бога і пантеїстичне розуміння Бога згідно поглядам Сковороди? (подивитись, що таке пантеїзм). 6. Самопізнання як основна тема філософії Г. С. Сковороди. 7. Яка роль серця в філософії Г. С. Сковороди? 8. Етичне вчення Г. С. Сковороди. 9. Розуміння щастя Г. С. Сковородою. 10. Що таке «споріднена праця» згідно поглядам Г.С. Сковороди і як вона співвідноситься зі щастям людини? 11. Проведіть паралелі між життям і вченням Г. С. Сковороди і Сократа. 12. Українська філософська думка про природу та сутність мистецтва. 	4
5	<p>Тема 5. Основні розділи філософського знання Тема семінару. Цінності як життєві орієнтири людини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть, що таке цінності. 2. Яка різниця між цінностями та корисними речами? 3. Чи можуть бути матеріальні речі цінностями? Чому? 4. Чи може бути щось одночасно і ідеальною, і матеріальною цінністю? Чому? Наведіть приклади. 5. Поміркуйте, що для вас є найбільш цінним? Поясніть, чому ви вважаєте це найбільш цінним. 6. Елітарне і масове мистецтво. 	4

6	<p>Тема 6. Людина та її світогляд Тема семінару. Представлення есе власного написання з філософської антропології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема людського інтелекту: сила людини або обмеженість людини? 2. Взаємозв'язок тілесного та духовного в людині. 3. Ціннісний світ людини. 4. Твір мистецтва як товар. 5. Людина як моральна істота. 6. Естетичне відношення людини до світу. Людина і краса. 7. Співвідношення природного, соціального та творчого в людині. 8. Свобода і творчість як сутність людини. 9. Співвідношення емоційного та інтелектуального в людині. 10. Співвідношення понять «повага до себе» та «повага до інших». 11. Внутрішній світ людини та проблема його розвитку. 11. Феномени внутрішнього світу людини (на вибір): гідність, милосердя, честь, чесність, любов, толерантність, впевненість тощо. 	4
7	<p>Тема 7. Філософський аналіз суспільства Тема семінару. Суспільство і природа</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст поняття «природа». 2. Розвиток уявлень про суспільство і природу: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Уявлення про суспільство і природу в Античності; 2.2. Протиставлення природного і людського світу в епоху Середньовіччя; 2.3. Погляди на співвідношення природи і цивілізації в епоху Відродження; 2.4. Ідея підкорення природи людиною в Новий час; 2.5. Природа як засіб для досягнення цілей людини (XX ст.). 3. Що таке географічний детермінізм? Основні концепції географічного детермінізму. 4. Поняття ноосфери у вченнях Т. де Шардена і В. І. Вернадського. 	4
Всього		28

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – обов'язковий компонент навчальної та дослідницької роботи здобувачів. До самостійної роботи в процесі вивчення дисципліни «Філософія мистецтва» включаються:

1. Повторення матеріалу лекції за допомогою презентації та конспекту.
2. Письмова та усна підготовка до семінарів на основі текстів викладача та списку літератури, що додаються до кожного семінару. На кожне питання семінару здобувач має дати хоча б коротку тезисну відповідь у конспекті.
3. Написання есе на одну із запропонованих викладачем тем або за власним вибором.
4. Підготовка до іспиту.
5. Опрацювання та конспектування питань, що виносяться на самостійне вивчення на основі текстів викладача та списку літератури.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Філософія як форма духовно-практичного та інтелектуального осягнення світу.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Співвідношення філософії, науки, релігії та мистецтва в їх історичному розвитку. 2) Філософія і досвідне наукове знання. 3) Наукова та релігійна картина світу. 4) Мистецтво як форма відображення дійсності. 5) Філософія мистецтва та релігія як форми духовного освоєння дійсності. 	9
2	<p>Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Провідні ідеї і напрями стародавньої індійської думки. 2) «Упанішади» як основні ведійські тексти. 3) Ортодоксальні (міманса, веданта, йога) та неортодоксальні (джайнізм, буддизм, локаята) школи. 4) Основні положення джайнізму. 5) Канонічні джерела стародавньої китайської думки. 6) Філософія мистецтва у філософії Стародавнього Сходу. 	9
3	<p>Тема 3. Основні періоди розвитку західно-європейської філософії.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Натурфілософський період античної філософії: Фалес і Мілетська школа, Піфагор, Геракліт, Парменід та Елейська школа, Демокріт. 2) Еліністичний період античної філософії: Епікур, стоїки, скептики. 3) Патрістичний період середньовічної європейської філософії. 4) Гуманістичні вчення доби європейського Відродження. 5) Періодизація європейської філософії мистецтва. 	9
4	<p>Тема 4. Філософська думка в Україні.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Українська філософська думка періодів Київської Русі: «Слово про Закон і Благодать» Іларіона, «Шестиденъ» Іоанна, «Повчання» Володимира Мономаха. 2) Розвиток філософської думки на українських землях в добу Відродження (Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський). 3) Розвиток професійної філософії у Києво-Могилянській академії. 4) Основні соціальні ідеї українських мислителів ХІХ-ХХ ст.. І. Франко. М. Драгоманов. 5) Антропокосмізм В. Вернадського. 6) Українська філософська думка про природу та сутність мистецтва. 7) Мистецтво в Одеській області України, його філософія та вплив на суспільство. 	9

5	Тема 5. Основні розділи філософського знання. Питання: 1) Філософські моделі буття: монізм, дуалізм, плюралізм. 2) Хаос і порядок. 3) Простір і час. 4) Проблема пізнаваності світу (гносеологічний оптимізм, агностицизм, скептицизм). 5) Проблема істини в пізнанні. Істина і правда. Пізнання і практика в мистецтві.	9
6	Тема 6. Людина як центр філософського знання. Питання: 1) Співвідношення в людині природного, соціального, персонального та трансцендентного. 2) Людська природа, культура та мистецтво. 3) Мова: спілкування, діалог, комунікація. 4) Свобода, творчість, активність як людські феномени. 5) Основні концепції свободи. 6) Свобода та відповідальність. Написання філософського есе	9
7	Тема 7. Філософський аналіз суспільства. Питання: 1) Проблема суспільного прогресу. 2) Соціальні інститути: поняття, зародження, функції, значення. 3) Мораль і право. Функції права і функції моралі в суспільстві. 4) Людина і суспільство. 5) Символи в мистецтві. Моральна відповідальність художника. 6) Елітарне і масове мистецтво. 7) Твір мистецтва як товар. 8) Роль мистецтва у формуванні національної самосвідомості. 9) Дизайн як соціальна цінність.	10
Всього		64

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: відповідей на практичних заняттях; представлення власного філософського есе; участі в дискусіях на практичних заняттях; проведення консультацій та відпрацювань.	60%
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (проект)	20%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену.	20%

Методи діагностики знань (контролю)	спостереження за навчальною діяльністю здобувача; фронтальне опитування; доповіді, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; екзамен.
--	---

Питання до екзамену

1. Виникнення філософії. Філософія і міф.
2. Проблема визначення предмету філософії мистецтва. Характерні риси філософського мислення.
3. Співвідношення філософії, релігії, науки та мистецтва. Філософія та мистецтво.
4. Проблематика та функції філософії мистецтва.
5. Поняття світогляду. Типи світогляду. Філософія і світогляд.
6. Особливості західного та східного типів світосприйняття.
7. Філософія та мистецтво Стародавньої Індії. Характерні риси, періодизація, основні поняття.
8. Філософія буддизму.
9. Філософія та мистецтво Стародавнього Китаю. Основні характеристики, періоди, поняття.
10. Філософські основи вчення Конфуція.
11. Періодизація античної філософії. Коротка характеристика основних періодів. Антична філософія мистецтва.
12. Натурфілософія як ранній період античної філософії.
13. Мікрокосмос і макрокосмос. Ідеальне та матеріальне у структурі Античного мистецтва.
14. Соціально-антропологічний поворот в античній філософії. Софісти і Сократ.
15. Філософія Платона.
16. Філософське вчення Аристотеля.
17. Особливості середньовічної картини світу. Середньовічна філософія мистецтва. Проблема естетичного в філософії середніх віків.
18. Середньовічна художня практика та ідеї патристики, схоластики (Квінт Тертуліан, Василій Великий, Григорій Богослов, Аврелій Августин, Йоан Золотоустий, Тома Аквінський). Феномен ікони.
19. Апологетика та догматика як напрямки середньовічної патристики.
20. Середньовічна схоластика та містика: основні представники та їх погляди.
21. Загальна характеристика філософії доби європейського Відродження. Філософія мистецтва доби Ренесанс.
22. Гуманізм як напрямок філософії доби європейського Відродження. Основні представники та їх погляди.
23. Пантеїзм. Представники пантеїзму в добу Відродження, їх вчення.
24. Натурфілософія доби Відродження.
25. Загальні риси філософії Нового часу.
26. Френсіс Бекон як засновник емпіричної філософії Нового часу, його основні ідеї.
27. Емпірична та сенсуалістична філософія Нового часу, основні представники та їх ідеї.
28. Рене Декарт як засновник раціоналістичної філософії Нового часу. Основні положення його вчення.
29. Основні представники раціоналістичної філософії Нового часу та їх погляди.
30. Соціальні ідеї філософів Нового часу (Т. Гоббс, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є).
31. Філософія європейського Просвітництва: загальні риси, основні представники та їх погляди. Філософія мистецтва епохи Просвітництва.
32. Загальна характеристика та представники німецької класичної філософії.
33. Основні положення гносеології та феномен мистецтва у концепції І. Канта.
34. Морально-правова концепція І. Канта.
35. Енциклопедія філософських наук. В. Ф. Гегеля.
36. Основні положення філософії марксизму.
37. Некласична філософія XIX ст. Загальна характеристика, основні представники та їх погляди.
38. Екзистенціалізм як напрям філософії початку XX ст.

39. Основні положення філософії прагматизму, її представники та їх погляди.
40. Особливості та періодизація української філософії мистецтва. Мистецтво Одеської області України та його вплив на суспільство.
41. Філософське вчення Григорія Сковороди.
42. Філософія серця Памфіла Юркевича.
43. Структура філософського знання. Коротка характеристика основних розділів.
44. Онтологія як вчення про буття.
45. Буття та свідомість.
46. Простір і час як філософські категорії.
47. Порядок і хаос, історія їх співвідношення в філософській думці.
48. Гносеологія та особливості підходів до проблеми пізнання світу.
49. Проблема істини в пізнанні. Істина і правда. Пізнання і практика в мистецтві.
50. Поняття методу. Загальнонаукові та специфічні методи пізнання.
51. Теорії істини (кореспондентська, конвенціоналістська, когерентна, прагматистська).
52. Аксиологія як вчення про цінності. Мистецтво в аксіології.
53. Роль цінностей в житті людини і суспільства. Цінності та ідеали.
54. Особливості філософського підходу до проблеми людини.
55. Співвідношення природного, соціального, персонального та трансцендентного в людині.
56. Співвідношення понять «людина» - «індивід» - «індивідуальність» - «особистість».
57. Соціальна філософія та інші науки про суспільство.
58. Основні концепції суспільства.
59. Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.
60. Суспільство і природа. Основні концепції співвідношень суспільства і природи.
61. Людина і суспільство: основні аспекти співвідношення.
62. Основні концепції свободи. Проблема свободи в філософії.
63. Мистецтво як засіб самовиразу та самопізнання. Мистецтво як засіб спілкування.
64. Мистецтво як художньо-творча діяльність людини у контексті філософського дискурсу.

9.ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Філософія мистецтва» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті». Рейтинг засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Кількість балів, що у підсумку отримують здобувачі складається з наступних складових:

- 1) письмова підготовка до практичного заняття (семінару) – 3 бали за кожний семінар;
- 2) усна відповідь на питання практичного заняття (семінару) – 3 бали за кожний семінар;
- 3) активна участь у дискусії на практичному занятті (семінарі) – від 2 до 4 балів за кожний семінар;
- 4) підготовка доповіді або есе за темою № 6 – від 5 до 10 балів;
- 5) відповідь на підсумковому занятті – від 5 до 10 балів.

Якщо здобувач набрав від 75 до 100 балів він отримує оцінку за курс «автоматом». Ті, які не набрали таку кількість балів та такі, що бажають підвищити свою оцінку здають іспит. В іспит входять питання за усіма 7 темами курсу, які поділені на екзаменаційні білети по 2 питання у кожному. За кожну правильну відповідь за кожним питанням білету можна отримати до 50 балів.

**10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ
(для екзамену)**

№	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Шкала оцінювання ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою Екзамен
1	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді.	Високий	A	90 - 100	Відмінно
2	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Добрий	B	82 - 89	Добре
3	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	Достатній	C	74 - 81	
4	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній	D	64 - 73	Задовільно
5	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		E	60 - 63	
6	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький	Fx	35 - 59	Незадовільно

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	Fx		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вступ до філософії : навч.-метод. посіб. / Владленова І.В.; Годзь Н.Б.; Городиська О.М. та ін.; за ред. Городиської О.М.; Дольської О.О. Х. : НТУ «ХПІ», 2018. 187 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39113/1/Book_2018_Vladlenova_Vstup_do_filosofii.pdf
2. Губерський Л. Філософія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків : Фоліо, 2017. 621 с. URL: file:///C:/MY/%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D1%84%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F/%D0%93%D1%83%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf
3. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів: Львівська політехніка, 2016. 596 с.
4. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. К.: Академвидав, 2008. 592 с.
5. Тарапата Л.Г. Філософія музики: навчальний посібник для студентів та магістрантів факультетів мистецтв. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2004. 76 с. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/3193>.
6. Філософія: навчальний посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с. URL: <https://ru.scribd.com/document/480481031/%D0%92%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%AE-%D0%9C-%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%97-pdf>
7. Філософія: Навчальний посібник. За ред. І. Ф. Надольного. Київ: Вікар, 2002. 584 с.
8. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%BB%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

Додаткова

1. Бадюл О. С. Трансформація ціннісних установок особистості в освітньому процесі / Монографія / О. С. Бадюл. – Одеса: InPress, 2011. – 140с.
2. Бадюл О. С. Інтелектуальна власність з основами інноваційного менеджменту / Навчально-методичний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] посібник з грифом МОН / С. С. Єрмакова, О. С. Бадюл; за ред. С. С. Єрмакової, 2-е вид., перероб. і доп. – Одеса: «ВМВ», 2009. – 625с. (625/200);
3. Вацак М. Ідея свободи у творчості Григорія Сковороди. Медієвіст. 11 квітня 2013 р. URL: https://www.medievalist.org.ua/2013/04/blog-post_2847.html
4. Гоббс Т. Левіафан / пер. з англ. Р. Димерця та ін. К.: Дух і літера, 2000. 606 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Thomas_Hobbes/Leviafan_abo_Sut_budova_i_povnovazhennia_derzhavy_tserkovnoi_ta_svitskoi.pdf
5. Голіченко Т.С. Слов'янська міфологія та антична культура. К.: Наукова думка, 1994

6. Іванова О. С. «Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди». Філософсько-педагогічна спадщина Г. С. Сковороди в умовах сучасності. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава. 2 – 4 грудня 2022 . с.225-227 <https://www.youtube.com/watch?v=jgS9C-rfpls>.
7. Іванова О. С., Єрмакова С.С. «Особистість в контексті ноосферного гуманізму». Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців» XXVII (м. Одеса-Хорватія-Польща-Румунія, 21-22 квітня 2022р.). – Одеса, 2022. – Ч. 2 – С.37-38.
8. Іванова О. С. «Культура в контексті елітарної освіти». Збірник наукових праць. Державний ВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 18 травня 2018 р. – Вип. 43. – 373 с. С. 300-301.
9. Іванова О. С. «Рефлексивна культура як інтегративний показник елітарної освіти». Матеріали XXIII Міжнародної науково-методичної конференції. / Управління якістю підготовки фахівців. / Ч. 1. МОН України ОДАБА. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske sveuciliste sjever. / 19-20 квітня 2018 р. Одеса. С. 146-147.
10. Іванова О. С. «Аксіологічний потенціал освіти: гармонія самовдосконалення у природі та суспільстві». SCIENCE REVIEW / Open Access Peer-reviewed Journal / Scientific Educational Center. Scientific Edition Published by: RS Global. / Warsaw, Poland. Journal. 1(8), January 2018, Vol. 6. P. 27-29;
11. Іванова О. С. «Культура як інтегративний показник елітарної освіти». Web of Scholar. Multidisciplinary Scientific Journal. / RS Global / International academy journal. / Scientific Educational Center. Warsaw, Poland. / 2 (20), Vol. 5, February 2018. P. 16-18. <https://www.academia.edu> (Index Copernicus)
12. Іванова О. С. «Архітектоніка ноосферизації освіти»: [колективний навчальний посібник]; авт. кол.: С. С. Єрмакова, А. В. Ковров А.В., С. О. Кровяков, Є. Р. Борінштейн, О. С. Іванова, А. В. Кічук, Ю. С. Крутій, І. А. Педько та ін. / за заг. ред. С. С. Єрмакової . – Одеса «ВМВ», 2022 – 192с.
13. Іванова О.С. «Концептуалізація ноосферного розвитку сучасної освіти в інформаційному суспільстві». / О. С. Іванова // Культура якості: інвестиційна привабливість ноосферної освіти / Монографія / авт. кол.: С.С. Єрмакова, Н.В.Кічук, Є.Р. Борінштейн, О.С. Іванова, С.В. Осауленко, Л.В. Кринець та ін. / за заг.ред. С.С.Єрмакової. – Одеса «ВМВ», 2021. – 242 с.
14. Ліврага Х. А. Плисти проти течії. Том 2. Філософські роздуми. Київ : Новий акрополь, 2018. 361 с.
15. Метерлінк М. Життя бджіл. Філософські есеї / пер. М. Якуб'як. Львів : Апріорі, 2019. 240 с.
16. «Незвична» філософія Григорія Сковороди. Офіційний сайт Національного університету Острозька академія. 22 листопада 2012. <https://www.oa.edu.ua/ua/info/news/2012/11-22-1>
17. Ніцше Ф. Так казав Заратустра / Фридрих Ніцше. Жадання влади; [пер. з нім. А. Онишка, П. Тарашука]. К.: Основи, 2003. С. 7–342. URL: https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron1.chtyvo.org.ua%2FNietzsche_Friedrich%2FTak_kazav_Zaratustra.doc
18. Платон. Бенкет / пер. з давньогрецьк. У. Головач. Львів : Видавництво УКУ, 2018. 220 с. URL: https://www.e-reading.life/bookreader.php/1001335/Admin_-_PLATON.html

Інформаційні ресурси

1. Філософський енциклопедичний словник [укладач В.І. Шинкарук]. К.: Абрис, 2002. 742 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovyk.pdf
2. Psylib: Електронна бібліотека. URL: <http://www.psylib.kiev.ua>

3. Феноменологія мистецтва: перформанс як парадигма сучасної цивілізації [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://un-sci.com/ru/2020/05/26/fenomenologiya-mistecztva-performans-yak-paradigma-suchasno%D1%97-czivilizaczi%D1%97/>
4. Філософія мистецтва Шопенгауера [Електронний ресурс] Етика та Естетика Режим доступу: https://stud.com.ua/48602/etika_ta_estetika/filosofiya_mistetstva_shopengauera.